

Леся Українка.

Посмертна записка.

Нема певне свідомого українця, який би не знав цього наймення, якому б воно не промовляло багато. Разом з іншими нашими письменниками останніх десятиліть Леся Українка була улюбленою постаттю, поетом, якого вільне палке й натхненне слово вербувало прихильників українству, викликало слючуття, гартувало серця, зміцняло духа й підтримувало надії на кращу долю для рідного краю. Часто не знали, хто вона—та чарівна постать, не відали, як її справді на імя та де вона пробуває, але голос її чула й знали її, як загадкову і прекрасну в своїй загадковості Лесю Українку.

Леся Українка (Лариса Петровна Косачева - Квітка) народилася року 1872-го в семьї з давніми літературними традиціями. Досить сказати, що мати її—відома письменниця українська О. П. Косачева (Олена Пчілка), а М. Драгоманов доводився рідним їй дядьком. Певне ці літературні традиції змалку подіяли дуже на Ларису Петровну—слабовиту дівчину, і вже на 13-му році її віку з'являються (в „Зорі“ 1884 р.) перші її друковані твори—„Конвалія“ і „Сафо“. З того часу кожен рік вилітав у вінок слави молодій поетесі нові лаври і вже в 90-х роках вона була однією з найвизначніших літературних сил на Україні, надією рідного письменства, дарма що обставини особистого життя не сприяли розцвіту її таланту. Змалку слабовита, Л. П. часто хорувала, занепадаючи все на здоровлі, й мусіла багато часу віддавати на підтримування своїх фізичних сил, мусіла більшу половину свого життя перебувати далеко од рідного краю, в теплих сторонах, що давали єдиний рятунок її хворим грудям. Але хто знає тільки твори Л. П., той зроду не може догадатись, що належать вони хронично хорій людині,—так багато в них власне життя, бадьорого духу та незломної надії на будущину. „Жить хочу“—читаємо в одній з найкращих поезій Л. П. і ця, сказати б так, „воля до життя“ немов справді творила чудо, вливаючи животворну силу натхнення в слабосильний організм. Ця „воля“ й підтримувала славу письменниці й до останнього часу. Недавно, коли вона переїздом була в Києві, українське громадянство зібралося в клубі повітати свою улюблену письменницю. Але смерть уже чатувала її—і 19 липня вона заснула вічним сном у Сурамі, на Кавказі.

Твори Л. П. (поезії, оповідання та драматичні твори, рідше наукові й публіцистичні статті) розкидано по всіх літературних виданнях українських: „Зоря“, „Народ“, „Житє і Слово“, „Літературно-Науковий Вістник“, „Нова Громада“, „Рідний Край“, „Дзвін“ і т. и. Ще в останніх книжках „Л.-Н. Вістника“ та „Дзвона“ маємо її твори,—до останнього часу не пускала письменниця пера з рук. Окриме видано такі збірки її творів: „На крилчх пісень“ (1893), „Думи і мрії“ (1899), „Відгуки“ (1902), „Твори“, т. I (1911). Треба сподіватись, що збірне видання її творів не спиниться на першому томі і незабаром українське громадянство матиме їх усі в окремому виданні.

В особі Лесі Українки українське письменство втратило велику літературну силу, що дійшла як-раз апогея своєї творчості, а громадянство наше—переконану громадянку, що вірила в майбутню долю рідного краю й за-для неї невтомно, не покладаючи рук, працювала.